

สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ¹

อรอุมา พลตา²

จากการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ เป็นคำตอบแทนอย่างหนึ่งซึ่งทางราชการให้กับข้าราชการนอกเหนือจากเงินเดือนและเงินตอบแทนอื่นที่ได้รับจากทางราชการ เพื่อเป็นการช่วยเหลือแก่ข้าราชการผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัย เนื่องจากทางราชการเป็นเหตุ คือ ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปปฏิบัติราชการประจำสำนักงานแห่งใหม่ในต่างท้องที่ที่ข้าราชการผู้นั้นได้ปฏิบัติราชการอยู่ จึงได้รับความเดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัย และไม่มีที่อยู่อาศัยของตนเองหรือของสามี/ภรรยาที่พอจะอาศัยอยู่ได้ในท้องที่นั้น โดยข้าราชการผู้เบิกต้องเช่าและอาศัยอยู่จริง จึงจะมีสิทธินำหลักฐานการเช่าบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านจากทางราชการได้ไม่เกินจำนวนที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการ³

อย่างไรก็ตาม เมื่อได้ทำการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ โดยที่บทบัญญัติของพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2561 ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่เพียงพอที่จะคุ้มครองสิทธิและให้ความเป็นธรรมแก่ข้าราชการ แม้จะได้มีการแก้ไขให้สอดคล้องอยู่เรื่อยมาแต่ก็ยังไม่ครอบคลุมสมบูรณ์ ยังคงมีปัญหากับการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการที่ต้องไปฟ้องคดีต่อศาลปกครองในปัจจุบัน อันเนื่องมาจากปัญหาข้อกฎหมายที่ไม่ชัดเจนประกอบกับอำนาจตัดสินใจใช้ดุลยพินิจของฝ่ายปกครอง ในกรณีปัญหาเรื่องการเกิดสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ และการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านต่อเนื่องก็ยังคงเป็นปัญหาที่ต้องหาทางแก้ไขพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม อยู่หลายประการ ดังนี้

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์จุฑาพร วงศ์ทองสรรค์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ประเทือง ธนียผล และรองศาสตราจารย์กัทร ก่ำประเสริฐ

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดลพบุรี

³ กระทรวงการคลัง, กรมบัญชีกลาง, (2557). คู่มือองค์ความรู้ด้านการเงินการคลังภาครัฐ เรื่อง ค่าเช่าบ้านข้าราชการ. ค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2566, จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEBCABINFOCENTER20DRAWER058/GENERAL/DATA0001/00001891.PDF>

ปัญหาประการที่หนึ่ง คือ ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการบรรจุใหม่⁴ หมายถึง ข้าราชการที่ได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติราชการในท้องที่ที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการหรือมีคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการ และได้มีการรายงานตัวเพื่อปฏิบัติราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้เป็นครั้งแรก ตามมาตรา 7 วรรคสอง จะไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านได้ เว้นแต่เป็นข้าราชการบรรจุใหม่ที่มีคำสั่งให้ไปรับราชการในท้องที่ที่เริ่มรับราชการ ต่อมาได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ที่เป็นท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรก ข้าราชการบรรจุใหม่ผู้นั้นจึงจะมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน หากทางราชการไม่ได้จัดบ้านพักให้ หรือไม่มีเคหสถานอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือคู่สมรสในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่โดยไม่มีหนี้ค้างชำระกับสถาบันการเงิน หรือได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่ตามคำร้องขอของตนเอง ตามมาตรา 7 (1) - (3) ของพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ผู้ศึกษาเห็นว่า ข้าราชการบรรจุใหม่ซึ่งได้รับเงินเดือนน้อย⁵ แล้วยังต้องรับภาระค่าใช้จ่ายด้านที่พักอาศัยเพิ่มอีก ในขณะที่สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านควรจะเป็นสวัสดิการที่เกิดได้กับข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้ทุกคนอย่างเสมอภาค ตามความหมายของคำว่า สวัสดิการในราชการไทย⁶ หมายถึง สิ่งทางราชการจัดให้แก่ข้าราชการและลูกจ้างทั้งที่เป็นเงินหรือสิ่งของเพื่อช่วยเหลือในการครองชีพ หรือเพื่อทำให้เกิดความมั่นคงในการดำรงชีวิต และเป็นการบำรุงขวัญกำลังใจของข้าราชการและลูกจ้าง ซึ่งโดยปกติจะจัดเพื่อให้แก่ข้าราชการ และลูกจ้างทุกคนหรือให้คนส่วนใหญ่ โดยสิทธิสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลต่างๆ ของข้าราชการล้วนเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้ข้าราชการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผล ตลอดจนจงใจให้ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เข้ามารับราชการและรักษานุศลเหล่านั้นให้อยู่ในระบบราชการ⁷ ซึ่งข้าราชการบรรจุใหม่ควรจะได้ใช้สิทธิสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ตั้งแต่วันที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้ง ดังเช่นสิทธิประโยชน์ของสวัสดิการรักษาพยาบาลข้าราชการ ตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม⁸ โดยไม่จำเป็นต้องรอมีคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ที่เป็นท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรก

ปัญหาประการที่สอง คือ ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการเกิดสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ

⁴ พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2561.มาตรา 7

⁵ สำนักงาน ก.พ. ระบบค่าตอบแทน. ค้นเมื่อ 2 เมษายน 2567, จาก 2. ocsc.go.th/compensation#gsc.tab=0

⁶ อุทัย หิรัญโต, หลักการบริหารงานบุคคล, กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2531.

⁷ ฦกฐพันธ์ เจริญนนท์, (2548). การจัดการทรัพยากรมนุษย์, กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่นจุฬามาศ ทวีไพบูลย์วงศ์และสุวรรณ เทพจิต, (2550).

⁸ พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามมาตรา 7 วรรคหนึ่ง (3) บัญญัติว่า “ข้าราชการได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่ตามคำร้องขอของตนเอง” กล่าวคือ ข้าราชการได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่ตามคำร้องขอของตนเอง การร้องขอย้ายของข้าราชการไม่ว่าจะมีความประสงค์ไปในท้องที่ใด อำเภอใด เมื่อได้แจ้งความประสงค์กับส่วนราชการแล้ว และส่วนราชการได้มีคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการในสำนักงานท้องที่ที่ตนได้แจ้งความประสงค์ไว้ ย่อมทำให้ข้าราชการผู้นั้นไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน แต่หากส่วนราชการมิได้มีคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการในท้องที่ที่ข้าราชการได้แจ้งความประสงค์ขอย้ายไว้ โดยสั่งให้ไปปฏิบัติราชการในท้องที่อื่นหรืออำเภออื่นแทนข้าราชการผู้นั้น ย่อมไม่เข้าข้อยกเว้นที่ทำให้ไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน กรณีย้ายตามคำร้องขอของตนเองกรณีที่จะพิจารณาว่ากรณีใดจะถือว่าเป็นการย้ายตามคำร้องขอของตนเองนั้น ให้พิจารณาว่าเป็นการย้ายเนื่องจากความต้องการของตัวข้าราชการผู้ย้ายเองเป็นหลัก มิใช่เนื่องจากความต้องการของทางราชการ จึงเกิดปัญหาว่า หากข้อเท็จจริงข้าราชการมีปัญหาในที่ทำงานหรือระหว่างการทำงานของผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาที่อาจจะมีเป้าหมายหรือแนวคิดในการทำงานที่ไม่ตรงกัน ทำให้ข้าราชการประสงค์ยื่นคำร้องขอจะย้ายไปประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่ หากทางราชการมีคำสั่งให้ข้าราชการตามคำร้องขอของข้าราชการก็จะทำให้ข้าราชการผู้นั้นมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เนื่องจากไม่สามารถเบิกค่าเช่าบ้านได้ การยื่นคำร้องขอย้ายตามคำร้องขอของตนเองเพื่อไปประจำสำนักงานท้องที่ใหม่ ก็เป็นการไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ ทำงานเพื่อประชาชน เฉกเช่นเดียวกัน¹⁰ จึงควรได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ ซึ่งเป็นสิทธิประโยชน์ที่ทางราชการมิให้แก่ข้าราชการเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัย โดยไม่คำนึงว่าอันเนื่องมาจากทางราชการมีคำสั่งให้ไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่หรือราชการเป็นเหตุเท่านั้น

ปัญหาประการที่สาม คือ ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธินำหลักฐานการเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระอยู่ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามมาตรา 17 บัญญัติว่า¹¹ “ในกรณีที่ข้าราชการ ซึ่งมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้ได้เช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระอยู่ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและได้อาศัยอยู่จริงในบ้านนั้น ให้ข้าราชการผู้นั้นมีสิทธินำหลักฐาน

⁹ พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2561. มาตรา 7

¹⁰ บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานของสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540, (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2547) น. 58.

¹¹ พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2561. มาตรา 17

การชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ดังกล่าวมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1) ตนเอง หรือคู่สมรส ได้ทำการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านในท้องที่นั้น จะเบิกจ่ายได้เฉพาะบ้านหลังแรกเท่านั้น เว้นแต่บ้านหลังที่เคยใช้สิทธิถูกทำลายหรือเสียหายเนื่องจากภัยพิบัติจนไม่สามารถพักอาศัยอยู่ได้

2) หากเช่าซื้อหรือกู้เงินเพื่อชำระราคาบ้านร่วมกับบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่คู่สมรสและมีกรรมสิทธิ์รวมกับบุคคลอื่นในบ้านนั้น จะเบิกจ่ายค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ได้ตามสัดส่วนแห่งกรรมสิทธิ์สำหรับบ้านหลังดังกล่าว

3) จะต้องเป็นการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านกับ สถาบันการเงิน และสัญญาเช่าซื้อหรือสัญญาเงินกู้จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

4) จะต้องไม่เคยใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้สำหรับบ้านหลังหนึ่งหลังใดในท้องที่นั้นมาแล้ว เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับแต่งตั้งให้กลับไปรับราชการในท้องที่ที่เคยใช้สิทธินั้นอีก และเป็นการใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ ตามที่ได้เคยใช้สิทธิมาแล้ว หรือขณะที่ย้ายมารับราชการในท้องที่นั้น บ้านที่เคยใช้สิทธิได้โอนกรรมสิทธิ์ไปแล้ว

5) หากเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านสูงกว่าราคาบ้าน ให้นำค่าผ่อนชำระเงินกู้มาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ โดยให้คำนวณตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

ให้นำบทบัญญัติมาตรา 9 ถึงมาตรา 14 มาใช้บังคับกับการเช่าซื้อหรือการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านโดยอนุโลม ”

“ มาตรา 18 ข้าราชการซึ่งได้ใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระ เงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา 17 และต่อมาได้รับแต่งตั้งให้ไปรับราชการในท้องที่อื่นซึ่งตนมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้ ให้ข้าราชการผู้นั้น มีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านในท้องที่เดิมมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการในท้องที่ใหม่ได้”

เกิดปัญหาว่า กรณีข้าราชการ ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านตามมาตรา 7 แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านโดยการนำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านประกอบการขอเบิกตามมาตรา 17 แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ต่อมา เมื่อข้าราชการผู้นั้นได้รับคำสั่งย้ายให้ไปปฏิบัติราชการที่สำนักงานแห่งใหม่ต่างท้องที่ ข้าราชการผู้นั้นจะสามารถใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านซึ่งเป็นสิทธิที่เคยเบิกมาแต่เดิม ซึ่งจะสามารถนำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านในท้องที่เดิมมาเบิกค่าเช่าบ้านในท้องที่ใหม่ ได้ตามมาตรา 18 แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

หากต่อมาใน ห้องที่ใหม่ข้าราชการไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านเนื่องจากเหตุตามมาตรา 7 ดังนี้ (1) ทางราชการได้จัดที่พักอาศัยให้ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด (2) มีเคหสถานอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือคู่สมรสในท้องที่ที่ไปประจำ สำนักงานใหม่ โดยไม่มีหนี้ค้างชำระกับสถาบันการเงิน (3) ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่ตามคำร้องขอของตนเอง จึงทำให้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านในท้องที่ใหม่ของข้าราชการสิ้นสุดลง ข้าราชการจึงไม่สามารถนำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านท้องที่เดิมมาเบิกค่าเช่าบ้านต่อเนื่องท้องที่ใหม่ได้ ตามมาตรา 18 แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวได้ ทำให้สิทธิหมดสิ้นไปตามข้อยกเว้นมาตรา 7 วรรคหนึ่ง (1) แม้จะเป็นสิทธิที่เคยเบิกได้ในท้องที่เดิมก็ตาม จึงเป็นการลดถอนสิทธิข้าราชการลง¹² และไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่กฎหมายอยากสนับสนุนขยายสิทธิให้ข้าราชการมีบ้านเป็นของตนเอง

ดังนั้นแล้วเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการช่วยเหลือด้านที่พักให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์ อีกทั้งยังสามารถให้ความชัดเจนในทางปฏิบัติแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และเพื่อไม่ให้ภาระตกแก่ข้าราชการด้านรายจ่ายด้านที่อยู่อาศัยอันเกิดจากความไม่ชัดเจนและครอบคลุมของกฎหมาย ดังนี้ ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นปัญหาต่อไปนี้

เดิม “ มาตรา 7 ข้าราชการผู้ใดได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการเท่าที่ต้องจ่ายจริงตามที่สมควรแก่สภาพแห่งบ้าน แต่อย่างสูงไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้นั้น

(1) ทางราชการได้จัดที่พักอาศัยให้ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

(2) มีเคหสถานอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือคู่สมรสในท้องที่ที่ไปประจำ สำนักงานใหม่ โดยไม่มีหนี้ค้างชำระกับสถาบันการเงิน

ความในวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับแก่ข้าราชการผู้ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ที่เป็นท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกหรือท้องที่ที่กลับเข้ารับราชการใหม่ด้วย ”

ขอเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติม เป็น “ มาตรา 7 ข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้ มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการเท่าที่ต้องจ่ายจริงตามที่สมควรแก่สภาพแห่งบ้าน แต่อย่างสูงไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้นั้น

(1) ทางราชการได้จัดที่พักอาศัยให้ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

(2) มีเคหสถานอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือคู่สมรสในท้องที่ที่ไปประจำ สำนักงานใหม่ โดยไม่มีหนี้ค้างชำระกับสถาบันการเงิน

¹² คำพิพากษาศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขคำที่ 1406/2563 คดีหมายเลขแดงที่ 1504/2565

ความในวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับแก่ข้าราชการผู้ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ที่เป็นท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกหรือท้องที่ที่กลับเข้ารับราชการใหม่ด้วย ”

2. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการเกิดสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ ผู้ศึกษาเห็นว่าเพื่อให้ข้าราชการที่ยื่นคำร้องขอย้ายของตนเองไปปฏิบัติราชการในท้องที่ใหม่ตามคำร้องขอของตนเองมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ เนื่องจากการไปปฏิบัติราชการประจำท้องที่ใหม่ก็เป็นการปฏิบัติราชการเช่นกัน สิทธิสวัสดิการของข้าราชการผู้นั้นไม่ควรถูกตัดทอนลง ข้าราชการที่ยื่นคำร้องขอย้ายตนเองจึงควรได้รับการบรรเทาความเดือดร้อนในด้านที่พักอาศัยจากทางราชการเช่นกันอย่างเท่าเทียม จึงสมควรแก้ไขดังนี้

เดิม “ มาตรา 7 ข้าราชการผู้ใดได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการเท่าที่ ต้องจ่ายจริงตามที่สมควรแก่สภาพแห่งบ้าน แต่อย่างสูงไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้นั้น

(1) ทางราชการได้จัดที่พักอาศัยให้ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

(2) มีเคหสถานอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือคู่สมรสในท้องที่ที่ไปประจำ สำนักงานใหม่ โดยไม่มีหนี้ค้างชำระกับสถาบันการเงิน

ความในวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับแก่ข้าราชการผู้ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ที่เป็นท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกหรือท้องที่ที่กลับเข้ารับราชการใหม่ด้วย ”

ขอเสนอแนะให้ตัดเงื่อนไขอันเป็นข้อยกเว้น ตามมาตรา 7 วรรคหนึ่ง (3) บัญญัติว่า “ข้าราชการได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่ตามคำร้องขอของตนเอง”

3. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธินำหลักฐานการเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระอยู่ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ ผู้ศึกษาเห็นว่า หากมีข้อความดังกล่าว ข้าราชการซึ่งมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านในท้องที่เดิม หากต่อมาจะใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านในท้องที่ใหม่ได้ ก็จะต้องมาพิจารณาว่าเข้าข้อยกเว้น การไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านเนื่องจากเหตุตามมาตรา 7 จึงสมควรแก้ไขดังนี้

เดิม “ มาตรา 18 ข้าราชการซึ่งได้ใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระ เงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา 17 และต่อมาได้รับแต่งตั้งให้ไปรับราชการในท้องที่อื่นซึ่งตนมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้ให้ข้าราชการผู้นั้นมีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านในท้องที่เดิมมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการในท้องที่ใหม่ได้”

ขอเสนอแนะให้แก้ไขโดยตัดข้อความ “ มาตรา 18 ข้าราชการซึ่งได้ใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา 17 และต่อมาได้รับ

แต่งตั้งให้ไปรับราชการในท้องที่อื่นให้ข้าราชการผู้นั้น มีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระ
เงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านในท้องที่เดิมมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการในท้องที่ใหม่ได้”

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการคลัง, กรมบัญชีกลาง. (2557). คู่มือ/องค์ความรู้ด้านการเงินการคลังภาครัฐ เรื่อง ค่าเช่าบ้าน
ข้าราชการ. ค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2566, จาก [http://www.oic.go.th/FILEWEB
/CABINFOCENTER20DRAWER058/GENERAL/DATA0001/00001891.PDF](http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER20DRAWER058/GENERAL/DATA0001/00001891.PDF)
- ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์, (2548). การจัดการทรัพยากรมนุษย์, กรุงเทพฯ ๑: ซีเอ็ดยูเคชั่นจุฬามาศ ทวีไพบูลย์วงศ์และ
สุวรรณ เทพจิต, (2550).
- บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานของสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.
2540, (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2547) น. 58.
- สำนักงาน ก.พ. .ระบบค่าตอบแทน. ค้นเมื่อ 2 เมษายน 2567, จาก 2. ocsc.go.th/compensation#gsc.tab=0
- อุทัย หิรัญโต, หลักการบริหารงานบุคคล, กรุงเทพฯ ๑ : โอเดียนสโตร์, 2531.
- คำพิพากษาศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขคำที่ 1406/2563 คดีหม